

SÖZLÜK

A

açısal	: Açı ile ilgili
ağırlık	: Bir cisme etki eden yerçekimi kuvveti
akım şiddeti	: Bir elektrik devresinin birim kesitinden birim zamanda geçen yük miktarı.
akümülatör	: Elektrik enerjisini kimyasal enerji olarak depo eden, istenildiğinde bunu elektrik enerjisi olarak veren cihaz, akım toplar.
almaç	: Elektrik enerjisini başka çeşit enerjiye çeviren cihaz.
ampül	: Elektrik enerjisini ışık enerjisine dönüştüren araç.
ampermetre	: Bir elektrik devresinden geçen akım şiddetini ölçmeye yarayan araç, amperölçer.
anot	: Üretcin pozitif kutbuna bağlanan elektrot, (+) uç.
apsis	: Bir noktanın uzaydaki yerini bulmaya yarayan ana çizgilerden yatay olanı.
atmosfer	: Yer'i veya herhangi bir gök cismini saran gaz tabakası

B

bağlı	: Bir niceliğin diğerine göre durumu, görece, izafî
bağıntı	: İki veya daha çok nitelik arasında matematik işlemleri yardımıyla kurulan bağılılık veya eşitlik.
bilardo	: Yeşil çuha kaplı bir masa üzerinde üç fildişi top ve isteka ile oynanan bir oyun.
bileşen	: Bileşke oluşturan vektörlerden her biri.
bileşke	: Bir cisme uygulanan birkaç kuvvetin toplam etkisine eşit olan tek kuvvet.
birim	: Bir niceliği ölçmek için kendi cinsinden örnek seçilen değişmez parça.
boyut	: Doğruların, yüzeylerin veya cisimlerin ölçülmesinde ele alınan üç doğrultudan (uzunluk, genişlik ve derinlikten) her biri, buut

C- Ç

cisim	: Maddenin biçim (şekil) almış durumu.
Coulomb Kanunu	: Yüklü iki cisim arasındaki itme veya çekme kuvveti, yüklerin çarpımı ile doğru aralarındaki uzaklığın karesi ile ters orantılıdır.
çekim	: Herhangi bir cismin, başka bir cismi kendine doğru çekme gücü.
çekirdek	: Bir hücrenin merkezini oluşturan cisimcik, bir atomda proton ve nötronlardan oluşmuş bölge.
çember	: Bir noktaya eşit uzaklıktaki noktaların oluşturduğu şekil.
çözelti	: Çözülme sonucu ortaya çıkan madde.

D

denge	: Birbirini ortadan kaldıran güçlerin sonucu olan hareketsizlik hâli (Bir cisim üzerine etki eden kuvvetlerin cismin yörüngesini ve hızını değiştiremeyeceği durumlar)

- dinamo** : Mekanik enerjiyi elektrik enerjisine dönüştüren alet.
dinamometre : Kuvvet ölçen araç
dizi : Yan yana, art arda veya zaman sırasına göre sıralanmış birbiriyle ilişkili nesne veya olayların oluşturduğu bütün, sıra.
doğru akım : İletken bir devre üzerinde yön değiştirmeyen sürekli elektrik akımı.

E

- elektrik akımı**: Elektronların (-) kutuptan (+) kutba doğru olan hareketi.
elektriklenme : Yüksüz (nötr) bir cismin, sürtme, dokunma veya etki ile elektrik yükü kazanması.
elektrolit : Elektroliz işlemiyle çözülen madde.
elektron : Atomun yapısında bulunan ve negatif yük taşıyan parçacık.
elektrot : Bir elektrolitin içine batırılan iki iletken çubuktan her biri.
elementer yük: Doğadaki en küçük yük miktarı.
elektroliz : Bir elektrik akımının etkisiyle ortaya çıkan kimyasal ayrışma.
elektroskop : Bir cisimde elektrik yükü olup olmadığını ve varsa cinsini ve derecesini tespit için kullanılan alet.
enerji : İş yapabilme yeteneği
esnek : Bir dış gücün etkisi altında uzamak, kısalırmak, eğrilmek gibi biçim değişikliklerine uğradıktan sonra, etkinin kalkmasıyla eski biçimini alabilmek özelliğinde olan, elastiki.
etki : Bir kimse veya nesnenin başka bir kişi veya şey üzerindeki gücü, tesir.
etkileşim : Birbirini karşılıklı olarak etkileme işi.
eylem : Değişikliğe neden olacak davranış.

F

- filozof** : Felsefe ile uğraşan ve felsefenin gelişmesine katkıda bulunan kimse, felsefeci.
fisyon : Ağır çekirdeklerin nötronla bombardıman sonucu birbirine yakın iki çekirdeğe bölünmesi.
frekans (f) : I. Ses, dalga vb. için birim zamandaki titreşim sayısı. II. Devirli olaylarda birim zamandaki devir sayısı.
füzyon : Hafif iki çekirdeğin uygun şartlarda birleşerek daha kararlı bir çekirdek oluşturması.

G

- gezegen** : Güneş çevresinde dolanan ondan aldıkları ışığı yansıtan gök cisimlerinin ortak adı.
görelî (görece) : Kesin olmayıp kişiden kişiye, zamandan zamana, yerden yere değişebilen bağıl, izafî.
gösterge : Bir ölçü aracında ölçüm sonuçlarının okunduğu kısım.
gözlem : Bir nesnenin olayın veya bir gerçeğin, niteliklerini bilmek amacıyla, dikkatli ve plânlı olarak ele alınıp incelenmesi

güneş pili : Güneş enerjisini elektrik enerjisine dönüştüren düzenek.

H-İ

hareket : Seçilen başlangıç noktasına göre zamanla yer değiştirme eylemi.
iletken : Elektrik akımını veya ısıyı kendi üzerinden geçiren .
ilke : Temel düşünce, temel inanç, unsur, prensip.
ivme : Hareket hâlindeki cismin hızında birim zamanda oluşan değişme miktarı.
iyon : Bir veya daha çok elektron kazanmış veya yitirmiş atom veya atom grubundan oluşmuş elektrik yüklü parçacık.

J

jeneratör : Bir enerji türünü başka bir enerjiye çeviren araç.

K

katot : Negatif elektrot, eksi uç.
kavram : Bir nesnenin zihindeki soyut ve genel tasarımı.
kısa devre : Aralarında potansiyel farkı bulunan iki nokta, direnci küçük olan bir iletkenle veya doğrudan birbiriyle birleştiğinde oluşan elektrik olayı.
konum : Seçilen bir başlangıç noktasına göre cismin bulunduğu yer.
korozyon : Metallerin nemli ve sulu ortamlarda kendiliğinden pil oluşturup aşınması.
koşul : Bir şeyin kendi özelliğini kazanması için, bulunması gereken durum, gerekli olan özellik.
kural : Davranışlarımıza yön veren, uyulması gereken ilke.
kuvvet : Bir cisimi harekete geçiren, hareket halindeki cisimi durdurabilen, cisimlerde hareket ve şekil değişimine neden olan etki.

M-N

madde : Uzayda yer kaplayan ve kütlesi olan her şey.
maksimum : En büyük, en fazla
metal : Isı ve elektriği iyi ileten, kendine özgü parlaklığı ve elektron verme eğilimi fazla olan, erime ve kaynama noktası yüksek element.
minimum : En küçük, en az
newton : SI birim sisteminde kuvvet birimi.
nicelik : Bir şeyin sayılabilen ve/veya ölçülebilen özelliği.
nötron : Yaklaşık olarak proton ağırlığında ve elektrik yüklü olmayan atom cisimciği.
nükleer reaktör: Fisyon olayının kontrollü olarak gerçekleştirildiği düzenek.
nükleer enerji: Atom çekirdeğinin parçalanmasından doğan enerji.

O-Ö

ohm : SI birim sisteminde direnç birimi,
Ohm Kanunu : Bir iletkenin iki ucu arasındaki potansiyel farkının iletkenin geçen akım şiddetine oranı sabittir. Bu sabit değere iletkenin direnci denir.
oran : Büyüklük, nicelik, derece bakımından iki şey arasında veya parça ile bütün arasında bulunan bağıntı, nispet

orantı	: Bir şeyi oluşturan parçaların kendi aralarında ve parçalarla bütün arasında bulunan uygunluk.
ordinat	: Koordinat sisteminde düşey eksen
orijin	: Koordinat sisteminde başlangıç noktası
ölçme	: Bir büyüklüğü kendi cinsinden birim seçilen bir büyüklükle karşılaştırmak.
öz direnç	: Bir iletkenin birim uzunluk ve birim kesitinin direnci.

P - R

paratoner	: Yıldırımın kendi üzerine çekerek toprağa ileten, yıldırımlık, yıldırımsavar.
periyot	: Devirli olaylarda, bir tam devir için geçen süre
pil	: Kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine çeviren güç kaynağı.
proton	: Atom çekirdeğinde her biri (+1) pozitif elektrik yükü taşıyan tanecik.
reosta	: Bir elektrik devresinden geçen akım şiddetini değiştirmeye yarayan düzenek.
rotor	: Elektrik jeneratörünün bir eksen etrafında dönerek hareket eden parçası.

S

salınım	: Düzenli olarak hep aynı konumlardan aynı hızla geçen bir nesnenin hareketi.
sanal	: Gerçekte olmayıp, zihinde tasarlanan nicelik.
sigorta	: Devreden geçen akımın belli bir sınırın üstüne çıkması durumunda akımı kesmesi amacıyla kullanılan araç.
sistem	: Öğelerin birleşmesiyle oluşan düzen.
stator	: Elektrik jeneratörünün hareketsiz kısmı.
şimşek	: Bulutlarda meydana gelen elektrik boşalmasının sebep olduğu parlama, ışık.

T-U

tepki	: Bir eylemin oluşturduğu karşı eylem
termik santral	: Katı, sıvı veya gaz yakıtlar kullanılarak ısı enerjisinden elektrik enerjisi üretilen santral.
transformatör	: Alternatif akım gerilimini alçaltıp, yükseltmeye yarayan düzenek.
türbin	: Elektrik santrallerinde akan su veya buhar gücüyle jeneratörü döndüren kısım.
türdeş	: Aynı türden olan
uzay	: Bütün varlıkların içinde bulunduğu sonsuz boşluk, feza

Y

yasa	: Çok sayıda deney ve gözlemlerden sonra, aynı şartlarda aynı sonuçları verdiği kesin olarak belirlenen durum.
yörünge	: Hareketli bir noktanın izlediği veya çizdiği yol.